

Welkom

Openbare les dr. **Katarina Jerković-Ćosić**
Kansen voor innovaties in de preventieve zorg,
kansen voor de mondzorg

Twitter mee! Gebruik **#openbarelesHU/**
@katarinajerkovi

**“I SAVED THE LIVES
OF 150 PEOPLE
THROUGH HEART
TRANSPLANTATIONS.
IF I HAD CARED ABOUT
PREVENTATIVE MEDICINE
EARLIER, I WOULD
HAVE SAVED 150
MILLION PEOPLE.”**

PROF. CHRISTIAAN BARNARD, HARTCHIRURG; HIJ VOERDE DE
EERSTE MENS TOT MENS HARTTRANSPLANTATIE UIT.

Foto: ANP

Een op de vijf doden is gevolg van slechte voeding

Gepubliceerd: 15 september 2017 18:48

Laatste update: 18 september 2017 21:03

Een eetpatroon dat onder meer bestaat uit weinig volkoren granen, groente, fruit en veel zout, is wereldwijd gezien een van de grootste doodsoorzaken.

- “In de vroege eenentwintigste eeuw gaat de gemiddelde mens eerder dood aan de te grote porties van McDonalds dan aan droogte, ebola of aanslagen van Al Qaida.”
- Harari, 2017; Homo deus, een kleine geschiedenis van de toekomst.

De zorgkosten

- In 14 jaar tijd zijn de zorgkosten verdubbeld, met een totaal bedrag van € 94,2 miljard aan zorgkosten in 2014 (Badir, 2014).
- Preventie - Tussen 4 - 14 % (RIVM)
- Een steeds kleiner deel van de zorguitgaven gaat naar preventie (RIVM)

'Slecht gebit ligt niet aan genen maar aan voeding'

Gepubliceerd: 14 september 2017 09:54

Laatste update: 15 september 2017 18:48

Mensen met een slecht gebit hebben daar zelf schuld aan door verkeerde voeding en te weinig verzorging. Genen spelen volgens onderzoekers nauwelijks een rol.

POOR ORAL HEALTH CAN AFFECT YOUR GENERAL HEALTH

STROKE ¹

Pre-existing periodontitis results in an increased risk for stroke. ¹

HEART DISEASE ⁶⁻¹⁸

Pre-existing periodontitis results in an increased risk for heart attack ^{16,17} and stroke, and a 25% greater chance of having coronary artery disease. ^{1,3,10}

Periodontal (gum) disease is associated with atherosclerosis ⁸ and thickening of the vessel wall.

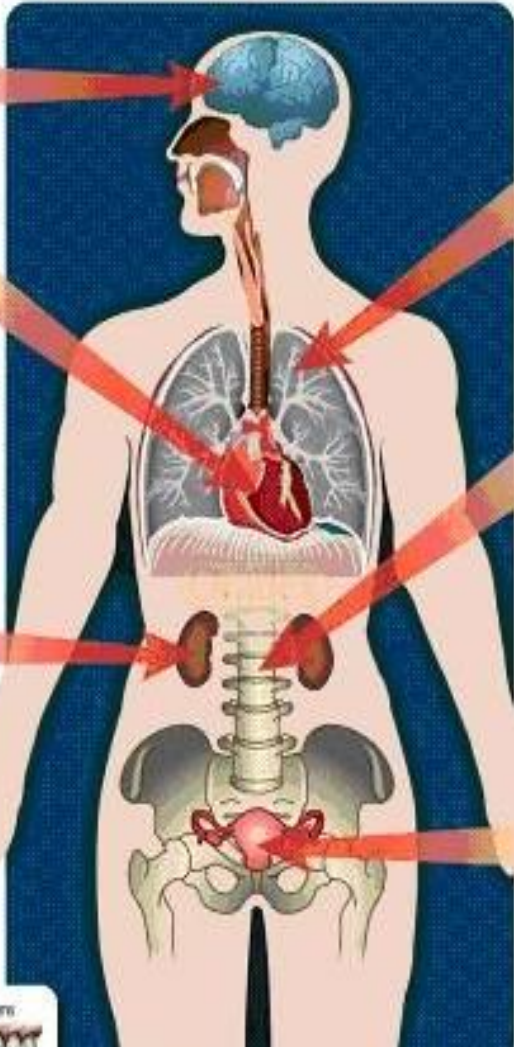
Bacteria from the mouth may interfere with the clotting process in the cardiovascular system. ⁹

POOR DIABETES CONTROL ¹⁰⁻¹⁸

By generating an immune response that may impair insulin function, ^{19,20,21} chronic periodontal (gum) disease can disrupt diabetic control.

People with severe periodontal disease may be as likely to have poor glycaemic control as those without periodontal disease.

Periodontal disease has been described as the 6th complication of diabetes. ²²

RESPIRATORY DISORDERS ²⁻⁴

Periodontal (gum) disease may increase the risk for chronic obstructive pulmonary disorder.

Periodontal bacteria may cause respiratory infections by aspiration of saliva or normal breathing.

Inflammation caused by periodontal disease may contribute to inflammation of the lining of the lung airway.

OSTEOPENIA / OSTEOPOROSIS ¹¹

Reduction in bone mineral density (osteopenia), a precursor to osteoporosis, is associated with periodontal disease and related tooth loss.

PRETERM / LOW WEIGHT BIRTHS ^{17,18}

Women with advanced periodontal (gum) disease may be more likely to give birth to an underweight and/or preterm baby. ¹⁷

Severe periodontal disease may increase the rate of low birth weight by 7.5 to 7.9 times. ¹⁸

Periodontal disease may be a greater factor for preterm/low birth weight than smoking or alcohol use.

- Hart- en vaatziekten
- Beroerte
- Endocarditis
- Diabetes
- Luchtwegeninfecties
- Reumatoïde artritis
- Osteoporose
- Dementie
- Ondervoeding

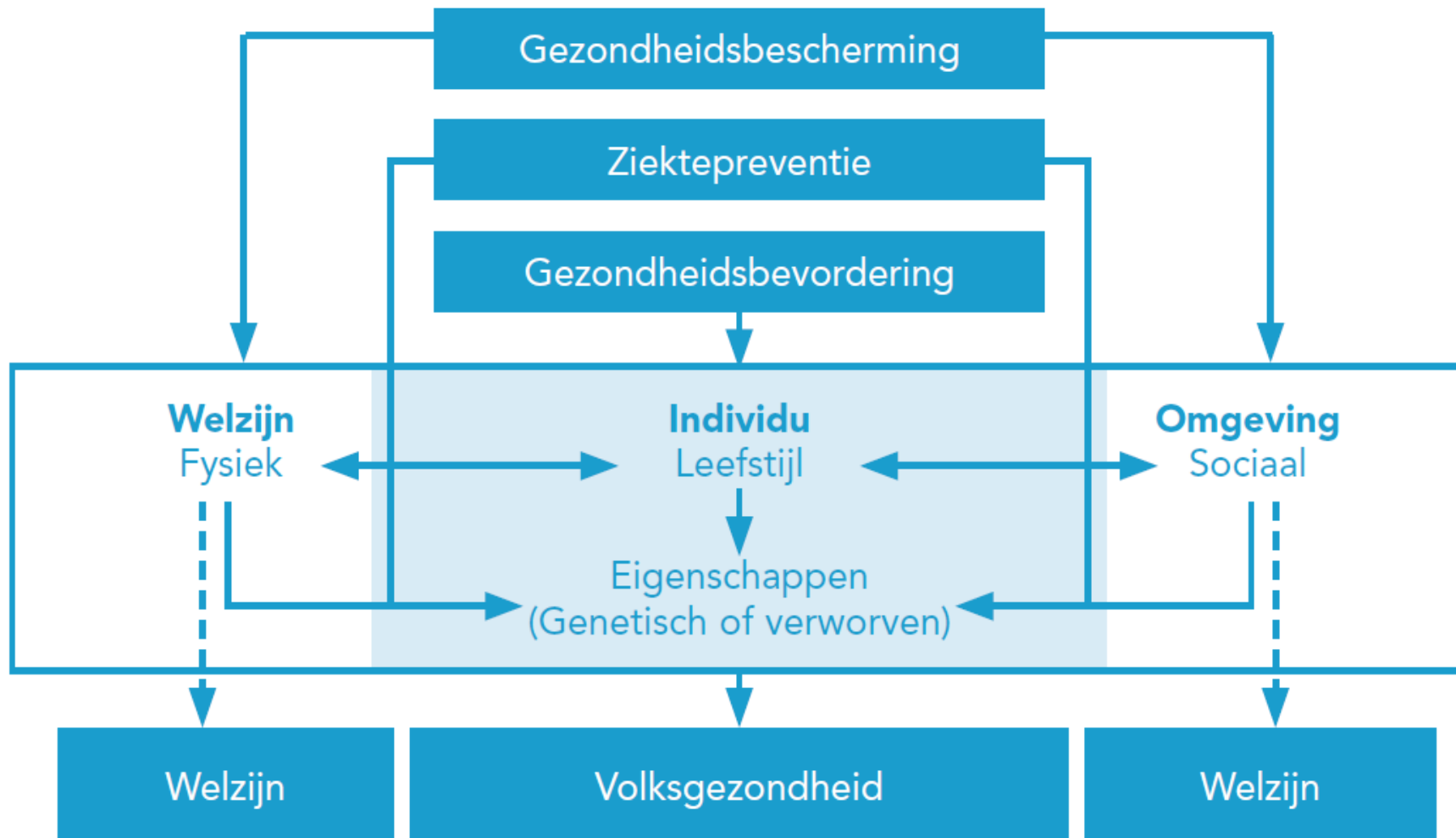
Afbeelding: Prof. Coppens, ACTA

**“IN DE ZORG ZIJN WE
VAAK AAN HET ‘DWEILEN
MET DE KRAAN OPEN’.**

**IK WIL GEEN BETERE
DWEIL,, IK WIL DE KRAAN
DICHTDRAAIEN.”**

Preventie

- Actie of serie maatregelen om ervoor te zorgen dat mensen gezond blijven door hun gezondheid te bevorderen en te beschermen.
- Ook heeft preventie tot doel ziekten en complicaties van ziekten te voorkomen of in een zo vroeg mogelijk stadium op te sporen. (RIVM, 2015).
- Verschillende indelingen

Effecten van preventie

**“DE SUCCESSEN VAN PREVENTIE LIJKEN
TE STAGNEREN BIJ DE BEÏNVLOEDING VAN
DE GEZONDE LEEFSTIJL.”**

“MONDGEZONDHEID
IS VAAK ONS
VERTREKPUNT VOOR
**ACTIES OM EEN
GEZONDE LEEFSTIJL
EN ZELFREDZAAMHEID
TE BEREIKEN.”**

- Risicogroepen
 - Kinderen
 - Kwetsbare ouderen
 - Mensen met een lage SES

Kinderen – cariës (gaatjes)

41% van de 5-jarigen heeft gaatjes
 84% van de 23-jarigen heeft gaatjes
 (Schuller, 2013)
 10% heeft gebitjes zoals dit

▲ Peuters gaan nauwelijks naar de tandarts © ANP

Peuters zelden bij de tandarts

Ruim 60 procent van de peuters gaat niet naar de tandarts. Deskundigen vinden dat een groot probleem: op 5-jarige leeftijd heeft 41 procent al één of meer gaatjes.

Francine Wildenborg 16-12-16, 03:00 Laatste update: 17-12-16, 02:02

Kwetsbare ouderen

- 80% onvoldoende mondgezondheid bij opname
- Problemen ontstaan al in thuissituatie (Hoeksema, 2014)
- Complexe gebitten (kronen, implantaten etc.)
- Relatie mond en algemene gezondheid

Mensen met een lage SES

- Ongezonde leefstijl
- Vaker chronische ziekten
- Slechtere mondgezondheid
- Lage tandarts bezoek voor controle
- Missen meer tanden en kiezen

Sociaal-economische status mede bepalend voor mondgezondheid – Zorginstituut Nederland

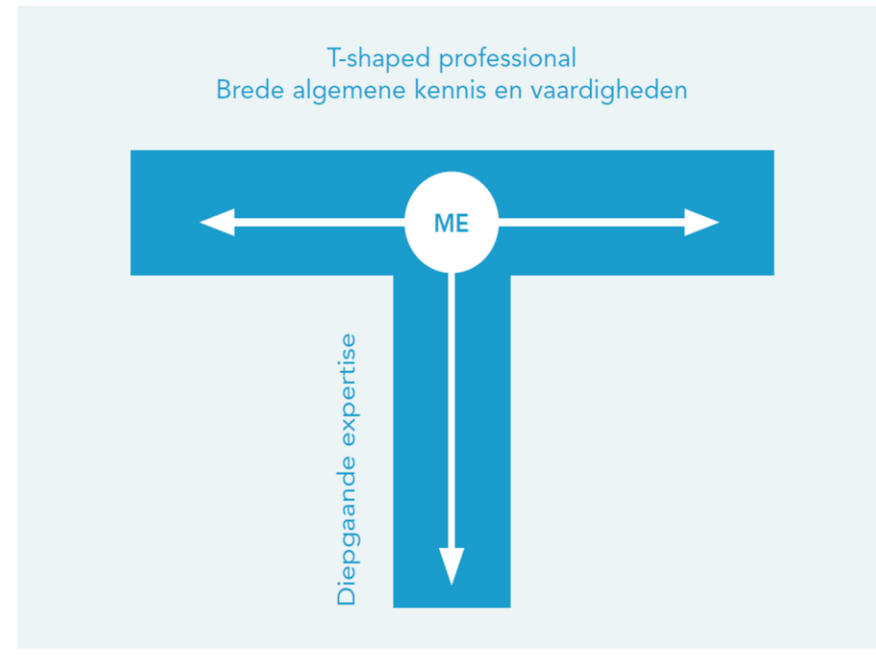
Mensen met laag inkomen mijden vaker de tandarts

Armoede kun je aflezen aan iemands gebit, zei Hillary Clinton ooit. En het is waar, in de economisch zwakste regio's van de VS kom je vaker mensen tegen met opzichtig ontbrekende tanden en kiezen. In Nederland is de situatie niet zo dramatisch, maar ook hier geldt dat mensen met een laag inkomen gemiddeld minder vaak een tandarts zien.

Waar liggen de kansen?

- Veranderingen in het zorgdomein en onderwijs
 - Interprofessionele samenwerking (zorg, welzijn, onderwijs)
 - T-shaped professionals

Interprofessioneel samenwerken, hoe gaat dat in zijn werk?

Gezondheidsvaardigheden

- Kennis en vaardigheden om te handelen in het belang van eigen gezondheid
- Vaardigheden als lezen, schrijven, rekenen, motivatie, zelfvertrouwen, kritisch vermogen en sociale vaardigheden

Gezondheidsvaardigheden

Invloed op kennis en informatie; leefstijl; zorggebruik en toegang tot de zorg; communicatie met de zorgverlener; zelfmanagement en medicijngebruik.
(Rademakers, 2014).

School verplicht kinderen water te drinken, ouders boos: 'Water is voor honden'

TILBURG - Geen cola, energiedrank en zelfs geen limonade meer. Kinderen op basisschool Don Sarto in Tilburg mogen vanaf dit schooljaar alleen nog maar water drinken op school. Tot woede van veel ouders.

Tom van der Meer 01-09-17, 14:06 Laatste update: 17:08

Ook het eten wordt er beperkt. De basisschoolkinderen mogen een boterham of fruit meenemen van thuis. Drinkjes en andere etenswaren worden ingenomen en aan het einde van de dag met een uitlegbriefje mee naar huis gestuurd.

Kinderen missen tandzorg door slecht geïnformeerde ouders

Geschreven op 23 november 2016 door Simon den Hollander

Onderzoek: kennis van eigen risico mondzorg voor kinderen beperkt

“GEZONDHEIDSVAARDIGHEID IS DE BELANGRIJKSTE VERKLARING VOOR ONGELIJKHEID IN GEZONDHEID.”

Kansen benutten – onderzoekslijnen

KC Gezond en Duurzaam Leven

Sreening en vroegsignalering
(PRIMa Mond CARE)

Interprofessionele aanpak van preventie
(Gezondheidsvaardigheden bij basisschoolkinderen)

Integratie mondzorgpreventie in de gezondheidszorg
(Gezonde Peutermonden)

Kansen benutten

- **Onderwijs**

Gezondheidsvaardigheden, interprofessionele samenwerking, HU klinieken, Minor, Post HBO onderwijs

- **Werkveld**

Partner voor onderwijs en onderzoek, maatschappelijk relevante vraagstukken, (langdurige) samenwerking, landelijk netwerk mondzorg voor jonge kinderen

De kenniskring

Deborah
de Jong

Wieke
van Boxtel

Babette
Everaars

Liesbeth
Haverkort

Peggy van
Spreuwel

“DE KANSEN ZIJN ER,
**EN DE TIJD IS RIJP
 OM SAMEN MET ONZE
 PARTNERS DEZE
 KANSEN TE GAAN
 BENUTTEN.”**

Dank voor
 uw aandacht!

